

Nutaaliorneq B - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Nutaaliorneq B-mut ilaapput nassaarsiorneq, nutaaliorneq siaruarterinerlu pillugit ilisimasat. Ilinniartitsissut namminersortuni pisortallu suliffeqarfiini kattuffinnilu aningaasannanniarfiusuni aningaasannarniuffiunngitsunilu isumassarsinermit niuerutiginerinut ilisimasaqarfiulersarpoq. Taassuma saniatigut ilinniartitsissummi nutaaliornerup suliffeqarfinni inuiaqatigiinnilu pingaaruteqarnera sammineqarpoq. Ilinniartitsissummi inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermi periutsit atorneqartarput, tamatumunnga ilanngullugit misissueqgissaarnerit, tunngavilersuinerit ilutsinillu suliaqarnerit.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu.

Ilinniartut nutaaliornermi oqariaatsit aamma nutaaliornermi periutsit pillugit ilisimasaqassapput aamma pisinnaasaqassallutik isumassarsiamiit, iliuutsinut nalilinnik pilersitsisinnaasunut, nutaaliorlutik ingerlatsinermik suliaqarsinnaallutik.

Ilinniartut nutaaliornekkut suliamut atatillugu ajornartorsiutip ilisarinissaanut ilisimasaqarlutillu pisinnaasaqassapput, paasissallugulu ajornartorsiut pinaveersaassagaanni qaangissagaanniluunniit iliuutsit suut siunertamut naapertuuttuullutillu pisariaqartuunersut.

Ilinniartut paasissavaat nammineq pilersitsilluni iliuutsit nutaaliorluni ingerlatsinermi qanoq niunernikut kinguneqarlutillu sunnuteqarsinnaanersut. Qitiutinneqassaaq nutaaliorluni pilersitsinerit naleqartunik pilersitsisinnaasut piviusunngortinnissaat.

Ilikkaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut suleqatigiissinnaassuseqarnerat qitiuvoq, tamannalu ajornartorsiutit piviusunut qanittut aqutugalugit taakkulu pillugit suleqatigiikkaarluni ingerlatsinikkut patajaallisarneqassalluni. Naleqartunik aqqiissuussutissanik suliaqarnermi avataaniit soqutiginnitsit suleqatiginissaat ilaatinneqartariaqarpoq, soorlu najukkami suliffeqarfiit, inuussutissarsiutinik ingerlatsisut aamma kattuffiit pisortanit tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit ingerlanneqartut.

Inuttut inuillu akornanni attaveqatigiittarnermi piginnaasat

Nutaaliorluni ingerlatsineq pillugu suleqatigiikkaarluni sulineq aamma avataaniit soqutiginnitsit suleqatiginerat aqutugalugit ilinniartut inuttut iliuuseqarnissamut tatiginninnerat inooqatigiissutsikkullu sapiissuseqarnerat patajaallisarneqassapput. Ilinniartitsissut nutaaliorneq aqqiissutissanik naleqartunik nutaalianillu pilersitsinissamut peqataanermi saniatigut aammattaq ilinniartut inuttut inerikkiartorerannut aamma suliamut atatillugu inuttullu pisinnaasamik upperinnilernerannut peqataassaaq.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut paasisinnaassavaat nutaaliorneq aamma nutaaliornermi iliuutsit inuiaqatigiit ingerlaannarnissaannut, ineriartornissaannut siuariartornissaannullu pingaaruteqarsinnaasut, aamma nutaaliorneq suliffeqarfinnik nutaanik pilersitsinermik kinguneqartoq, inuiaqatigiinni kulturikkut oqaluttuarisaanikkullu ilaqartunik aallaaveqartartoq.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

- a) Inuiaqatigiinni nutaaliornermut suut pingaaruteqartuunerat nassuiarsinnaassallugu – nunami namminermi nunarsuarlu tamakkerlugu, tamannalu aqqutigalugu ilinniartitsissutip suussusianik periusaanillu ilisimasaqarneq pisinnaasaqarnerlu takutissinnaallugu,
- b) nutaaliornermi ingerlatsinerit aqqutigalugit naleqartunik pilersitsinissamut periarfissat suussusilersinnaassallugit, oqaasertalersinnaassallugit nalilersinnaassallugillu,
- c) niuernergermut isumassarsiat nalilernissaannut aamma isumassarsianik inerisaanissamut periutsit pilersitsiffiusut nassuiarlugillu atorsinnaassallugit,
- d) nutaaliornermi oqariaatsit aamma nutaaliornermi ilusiliat atorsinnaassallugit taakkunanilu piumasaqaatit nassuiarsinnaassallugit,
- e) nutaaliornermi ingerlatsineq ingerlaasinnaassallugu, immikkoortuulu isumassarsiamit naleqartunik pilersitsilluni iliuuseqarnermut nassuiarsinnaassallugit aamma
- f) paasissutissanik nutaaliornermik ingerlatsinerit naapertuuttunik katersisinnaaneq, suliarinnissinnaaneq saqqummiussisinnaanerlu paasissutissalu atorsinnaassusiannik apersuusuisumik naliliisinnaaneq.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit aqqutigalugit ilinniartut ilinniartitsissummik itisiliineq, ilisimasat pisinnaasallu angussavaat.

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit ukuupput: (ilikkagassatut anguniakkat akimorlugit):

Niuernergermut ilusiliussat aamma naleqartunik pilersitsineq

- a) Naleqartunik neqeroorutit aamma naleqartunik pilersitsineq
- b) Niuernergermut ilusiliaasartut ilusaat
- c) Aningaasaqarnikkut imminut napatissinnaassuseq

Pisariaqartitat periarfissallu

- d) Niuerfiit, pisisartut atuisullu
- e) Diffusion aamma adoptanter
- f) Ilisimatusarnikkut misissuineq

Suleqatigiinneq aqqissugaanerlu

- g) Intraprenørskab
- h) Suleqatigiit, aqutsineq aamma aqqissugaaneq
- i) Attaviit aamma soqutiginnitsit
- j) Attaveqatigiinneq

Pilersitsisinnaassuseq aamma isumassarsianik pilersitsineq

- k) Annertuuliorluni aamma nalilersuinerulluni eqqarsarnissamut periutsit

- l) Nutaaliornerup ingerlasaasii
- m) Ilusilersuinerup ingerlasaasii takussaasunngortitsinerlu

Suliumatususeq

- n) Entreprenøritut iliuutsit
- o) Suliumatussutsimut pingaarutillit
- p) Niunernermit pilersaarut, pilersitsineq aningaasalersuinerlu

Ineriartornerup sammivigeqqajaasai aamma maanna saqqumilaassuseq

- q) Maannakkorpiq ineriartornermi sammivioqqajaasut niunernermit ilusiliussanut pingaarutaat
- r) Maanna saqqumilaartut paasiniarnissaannut periutsit

Inuiaqatigiinni pissutsit

- s) Inuiaqatigiit killiffiannut nutaaliornerup pingaarutaa
- t) Nunami namminermit nunarsuarlu tamakkerlugu nutaaliornermik siuarsaallutillu kinguarsaataasartut
- u) Inooqatigiissutsikkut avatangiisitigullu piujuartitsineq
- v) Pissusiserissaarnissakkut nalilersuinerit.

3.4 Ilassutitut ilinniakkat

Pingaarnertut ilinniakkat kisiisa atorlugit ilinniartut ilinniakkani anguniakkat angusinnaanngilaat. Ilassutitut ilinniakkat imatut toqqarneqassapput ilikkagassatut ilinniakkanut atassuteqartitseqataatillugit itisiliitillugillu, pingaartumik nutaaliorneq inuiaqatigiillu kissalu suliffeqarfiup nutaaliornermit suliamik ingerlatsinera. Ilassutitut ilinniakkat imatut toqqarneqassapput nutaaliornermit sulianik ingerlatsinermi ilinniartitsissutini assigiinngitsuni ilisimasat periutsillu atorneqarnissaasa pisariaqarneranik ilinniartut paasisaqassallutik. Ilassutitut ilinniakkat tassaapput maannakkut pisunik atuagassat soorlu aviisini ilanngussat, tv-mi aallakaatitat imaluunniit suliffeqarfiit nittartagaanni paasisutissat.

4. Ilinniartitsinermik Aaqqissuussineq

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- a) Ilinniartitsinermi ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat, nukissarisaat, nutaaliornermik pisinnaasaat ilisimasaallu aallaavineqassapput.
- b) Ilinniarneq aaqqissuunneqassaaq, sapinngisamik annertunerpaamik ilinniartitsisup ilinniartullu akornanni ilikkariartornermi oqaloqatigiinnertut ingerlanneqarluni. Taamaammat misissuinermik tunngaveqarneq ilinniartitsissummut pingaartuuvoq. Teoriinik aallaaveqarluni tunngaveqarneq annermik ingerlatsinermi sivikinnerusuni immikkut anguniagaqarfiusuni atorneqassaaq, anguniakkat, teoriit periutsillu qitiutillugit ingerlatsiffiusuni.
- c) Ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaattussanngorlugit ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq.

- d) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginaruuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik. Ilinniartut namminneerlutik nutaaliarluni ingerlatsinermik pilersaaruserneq, ingerlatsineq naliliinerlu suliarissavaat.
- e) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik. Nutaaliornermi ilisimasanut, pisinnaasanut piginnaanernullu tunngaviupput suliamut atatillugu paasisaqarnerit.
- f) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu. Ilinniartitsinermut atatillugu suleqatissat avataaneersut peqataatinneqassapput.

Nutaaliorneq B-mi ilaatigut tunngaviupput ilinniartitsissummi teorii periutsillu ilaatigullu ajornartorsiutit maanna pisut piviusunullu qanittut. Ilinniartitsineq aqqissuunneqassaaq apersuusersuisumik sammivilerlugu suleqatigiikkaarnermillu tunngaveqartillugu, pisuusaartitsinerit ilinniartitsissummi teoriit paasinissaannut atugassat ilaatillugit. Ilinniartut sulilluarnikkut aqqiissutissanik nalilinnik ataavartitsisunillu pilersitsisinnaalernissaannik inerisaaneq aamma mersernarsinnaasanut pissuseqarsinnaassusiat ilinniartitsinerup pilersaarusernerani isiginiarneqassapput.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsineq aqqissuunneqassaaq suleriaatsit, ilinniartitsissummi anguniakkat ilinniartunik anguneqarnissaannut tapersiisumik assigiinngiartillugit. Ilinniartut periarfissaqassapput periutsit toqqarneqartut pillugit apersuusersuisumik eqqarsaatersornissamut, aamma kisimiilluni sulinerit suleqatigiikkaarnerillu paarlakaanneqassapput. Suleriaatsinik toqqaaneq pissaaq ilinniartut pilersitsisinnaassusiat mianeralugu, taamaalilunilu suleqatigeeriaatsit ilinniartitseriaatsillu allaanerusut nutaamillu eqqarsarfiusut salliutinneqartutik.

Pingaartinneqassaaq ilinniartut nutaaliarluni ingerlatsinermi piareersarsinnaassusiisa, nammassinnissinnaassusiisa uppersarsarsusinnaassusiisalu unammillernissaat, namminneq paasissutissanik ujarlernerat najoqqutassanillu inerisaanerat aallaavigalugu. Ilinniartut ilinniartitsinerup pilersaaruserneranut peqataatinneqassapput, taannalu suliniummik ingerlatsinertut aqqissuunneqassaaq, pikkorissarluni ingerlatsinernik sivikinnerusunik, ilinniartut ilikkiariartornerinut naapertuuttutut nalilerneqartunik tapertartillugu.

Ilinniartitsineq aqqissuunneqassaaq, ilinniartut ilinniartitsinermi oqaatsinik namminneq oqaatsimittut siullertut atuisut aamma ilinniartut ilinniartitsinermi oqaatsinik oqaatsit appaattut atuisut mianeralugit.

Oqaluttariarsorluni misilitsinissamut tunngaviusutut ingerlatsinerit arlallit suliarineqassapput, ilinniartitsissutit imarisaannik pingaarnernik tamatigoortumik peqataatitsisumik.

Ingerlatsinerit pingaarnertut qulequtassaa ilinniartitsisumit aalajangerneqassaaq. Tamatumunnga ilinniartut allallutik ataqatigiissumik suliaqassapput, suliamut tunngatillugu qitiutitassaq aalajangiusimaannarumallugu. Ingerlatsinerit ilaat niunernermit pilersaarusanik naggaserneqarsinnaavoq.

Piumasaanngilaq eqimattat soraarummeeqatigiittut ingerlatsinerit tamaasa ataatsimoorlutik suliarisimassagaat.

4.3 It

It ilinniartitsinermit pissusissamisuuginnartumik ilaatinneqassaaq, ilinniartullu sapinngisamik attaveqaatinik elektroniskiusunik internertimillu atuinnissaminut periarfissaqassapput.

It aamma tusagassiisutit ilinniartitsinermit ilinniakkamut atatillugu sakkutut ilinniartullu ilinniartitsissummik ilikkariartornerannut tapertatut atorneqassapput. Ilinniartitsineq aaqutigalugu ilinniartup periarfissat digitaliusut assigiinngisitaartut atornissaat ilinniassavaa, tamatumunnga ilanngullugu ataatsimooqatigiiffinnut digitaliusunik allanik suleqateqarneq.

Ilinniartitsinerup ilinniartup eqqarsaatigilluakkamik apersuusersuisumillu paasisutissanik toqqaasinnaanera, misissuisinnaanera naliliisinnaaneralu inerisaaqataaffigissavaa. Kiisalu ilinniartitsinerup ilinniartup internet-ip atornera attaveqariaatsillu pillugit apersuusersuisumik pissusilersornissaminik inerisaanissaa peqataaffigissavaa.

4.4 Ilinniartitsinermit oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik atuisarnerat ilinniartitsissummilu taaguutinik atuinerat aqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaallu artikkiartortillugillu.

4.5 Ilinniartitsissutinit allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfinnut sanilliutitsilluni. Ilinniartut ilinniartitsissutinit allanit ilisimasaat, pisinnaasaat piginnaasaallu ilaatinneqassapput qulequttanik sanilliussinermit tapertaatillugit.

Ilinniartitsissutinit tuniniaaneq B-mut, suliffinni aningaasaqarneq B-mut aamma nunat tamat akornanni aningaasaqarneq B-mut ataqatigiissaarinissaq periarfissaqarluarpoq. Tuniniaaneq B-mut ataqatigiissitsineq ilinniartitsissutip imarisaanut pingaarnertut *pisariaqartitat aamma periarfissanut* aamma *ineriartornerup sammivigeqqajaasai aamma maanna saqqumillaassusermut* annermik attuumassuteqarput. Nunat tamat akornanni aningaasaqarneq B-mut ataqatigiissitsineq ilinniartitsissutip imarisaanut *inuiataqatigiinni pissutsinut* annermik attuumassuteqarpoq.

Ilinniartitsissut aamma oqaatsinik ilinniartitsissutinit annertuumik atassuteqarpoq, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit atorneqartut tassaammata tuluit danskillu oqaasii, aammalu ilinniartitsissummi oqaariartaatsit kalaallisut oqaasertaqanngimmata taaguuteqaratilluunniit,

taamaammaalli oqaatsinik taaguutinilluunniit pisortatigoortuunngitsumik nassuiaatit nassaassaallutik.

5. Naliliinneq

5.1 Ingerlaavartumik naliliineq

linniartunik ataasiakkaanik ilitersuinikkut nalilersuinikkullu ilinniartut ataasiakkaat ilinniagaqarnermi tamarmiusumi qaffasissutsiminnik ilinniartitsissumilu inissisimanerminni ineriartorminnik ersarissumik paasisaqassapput. Ingerlatat ilinniartitsinermi pissariaqartarnermi pilerilersitsisut ataasiakkaanillu ataatsimut qisuariatitsisartut ilanngunneqassapput. Nalilersuinermi ilikkagassatut anguniakkat tunngaviupput.

5.2 Misilitseriaaseq

Nutaaliornermik ilinniakkami unamminartumik suliaakkiissutaasoq tunngavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq. Nalunaquttap akunneri 24-t piareersarfiussapput, taamaattorlu akunnernik 24-nik ikinnerussanatik. Suleqatigiit ilinniartunik 3-4-nik inuttaqartut makitartik aallaavigalugu nutaaliornermik ilinniagaq aallaavigalugu suliaqassapput, suliarlu ilinniartitsinermit suliniummut nammineq toqqakkamut naleqqiunneqassalluni. Suleqatigiikkaarluni soraarummeertoqassaaq. Piffissaq soraarummersitsiffiusoq soaarummeertumut ataatsimut minutsit 20-t missaanniissaaq.

Soraarummeerneq aallarnerlugu suleqatigiit suliarfik saqqummiutissavaat ingerlatsinerminnullu sanilliullugu, immikkoortoq taanna annerpaamik minutsinik 20-nik sivisussuseqassaaq. Soraarummeerneq soraarummeertut soraarummeersitsisullu akornanni oqaloqatigiinnertut ingerlanneqassaaq, suleqatigiit saqqummiinerat aallaavigalugu.

Suliat ataatsimoortut ataatsimut isigalugu ilinniartitsissummi anguniakkat ilinniartitsisutillu imarisai pingarnerit matussusissavaat.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Naliliinermi soraarummeertut ilikkagassatut anguniakkanik, imm. 3.1-imi taaneqartunik, qanoq angusitiginersut tunngavigalugu naliliisoqassaaq. Soraarummeertup saqqummiineranik ataatsimut naliliineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.